

Revoluce v exekucích od 28. 10. 2021- co přinese zákon č. 286/2021 Sb. pro věřitele a dlužníky + novinky v oblasti oddlužení

JUDr. Jitka Gregorová

2. 11. 2021

Fáze dluhu

- Předsoudní fáze
- Nalézací řízení soudní x NZ se svolením k vykonatelnosti x rozhodčí nález -> exekuční titul
- Vymáhací řízení – soudem dle OSŘ x soudním exekutorem dle EŘ

- Insolvenční řízení

Předsoudní fáze

Předsoudní fáze – zabránit promlčení

- Jeden z následků marného uplynutí času
- Věřitel může své právo vůči dlužníkovi **vykonat jen v určité lhůtě**
- Zachování právní jistoty – veřejný zájem (časová limitace možného uplatnění soukromých subjektivních práv – např. z důvodů problematického dokazování s časovým odstupem)
- Hlavní důsledek promlčení: možnost dlužníka odepřít plnění (**x nikoli nemožnost věřitele podat žalobu**)
- **§ 609 OZ:** Nebylo-li právo vykonáno v promlčecí lhůtě, promlčí se a dlužník není povinen plnit. **Plnil-li však dlužník po uplynutí promlčecí lhůty, nemůže požadovat vrácení toho, co plnil.**

- Ke vzniku promlčení je tedy třeba **naplnění dvou právních skutečností:**
 - uplynutí **promlčecí lhůty** a
 - uplatnění tzv. **námitky promlčení žalovaným před soudem.**

Délka promlčecí lhůty

- 2 druhy lhůt
 - 3 roky (subjektivní)
 - 10 let (objektivní)
- Škoda způsobená úmyslně/korupční jednání – 15 let
- Lze ujednat kratší či delší lhůtu (min. 1 rok, max. 15 let) – výjimky (např. slabší strana)
- **ZVLÁŠTNÍ PROMLČECÍ LHŮTA např.**
 - uznání dluhu – 10 let
 - bezdůvodné obohacení – 10 let, úmyslné – 15 let (! Současně ale běží subjektivní tříletá lhůta!) - § 629 OZ x § 638 OZ
- **PRODLOUŽENÁ PROMLČECÍ LHŮTA např.**
 - nemá-li někdo opatrovníka/ZZ, ač mít musí – již započatá promlčecí lhůta neskončí dříve než 1 rok po odpadnutí překážky

ZVLÁŠTNÍ PROMLČECÍ LHŮTA např.

- **§ 646 OZ:** Promlčení práv a povinností v rodinných a jiných obdobných vztazích
- Mezi manžely **nepočne promlčecí lhůta plynout ani neběží, dokud manželství trvá.**
- To platí obdobně i pro práva **mezi osobami žijícími ve společné domácnosti, mezi zastoupeným a zákonným zástupcem, opatrovancem a opatrovníkem nebo mezi poručenecem a poručníkem.**
- + **prodloužení promlčecí doby:** Pokračuje-li běh promlčecí lhůty po odpadnutí některé z překážek uvedených v § 646 až 651, neskončí promlčecí lhůta dříve než za šest měsíců ode dne, kdy začala znovu běžet.

- **ZVLÁŠTNÍ PROMLČECÍ LHŮTA** např.
- **§ 653 OZ**
- Bylo-li právo již promlčeno a **uznal-li dlužník svůj dluh**, nárok se obnoví a počne běžet **nová promlčecí lhůta ode dne, kdy k uznání dluhu došlo**. Určí-li však dlužník v uznání i dobu, do které splní, promlčí se právo **za deset let od posledního dne určené doby**.
- Bylo-li právo, ačkoli bylo již promlčeno, **přiznáno rozhodnutím orgánu veřejné moci**, použije se odstavec 1 obdobně.
- **Př.** Uznání dluhu dle § 2053 – 2054 OZ
- **Př.** Rozsudek nebo EPR týkající se povinnosti dlužníka zaplatit peněžitý dluh, byť bylo právo věřitele již promlčené, avšak dlužník v řízení nevznesl námitku promlčení

Předsoudní fáze - Uznání dluhu

- § 2053 – 2054 OZ
- Uzná-li někdo svůj dluh **co do důvodu i výše** prohlášením učiněným v **písemné formě, má se za to**, že dluh v rozsahu uznání v době uznání trvá (již netřeba slib zaplacení!)
- **Placení úroků** se považuje za uznání dluhu ohledně částky, z níž se úroky platí (neplatí u promlčeného)
- **Plní-li dlužník dluh zčásti**, má částečné plnění účinky uznání zbytku dluhu, lze-li z okolností usoudit, že tímto plněním dlužník uznal i zbytek dluhu (neplatí u promlčeného).
- Lze uznat dluh **nepeněžitý, nesplatný, promlčený, již dříve uznaný**.
- Procesní následek: **otočení důkazního břemene!** (§ 133 OSŘ: – Skutečnost, pro kterou je v zákoně stanovena domněnka, jež připouští důkaz opaku, má soud za prokázánu, pokud v řízení nevyšel najevo opak.

Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti

- **Jednostranné uznání dluhu - § 71a NŘ**
- Ještě výhodnější postavení věřitele – **notářský zápis se svolením k vykonatelnosti: § 71a odst. 2 NŘ**: Notářský zápis o právním jednání, kterým je uznání peněžitého dluhu, může obsahovat svolení zavázaného účastníka, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí (vedena exekuce) a aby byl takový notářský zápis exekučním titulem, jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní
- **Obsahové náležitosti NZ:**
 - určení závazkového vztahu – tj. již uzavřená dohoda o narovnání, uznání dluhu aj...,
 - určení subjektů,
 - určení lhůty, do které je nutné závazek splnit,
 - souhlas s přímou vykonatelností apod....

- **Dohoda mezi oprávněným a povinným - § 71b NŘ**
- Notář sepíše na žádost notářský zápis o dohodě, kterou se účastník zaváže splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka vyplývající ze závazkového právního vztahu, v níž svolí, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí (vedena exekuce) a aby byl takový notářský zápis exekučním titulem, jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní.
- Dohoda účastníků musí obsahovat:
 - označení osoby, která se zavázala ke splnění pohledávky nebo jiného nároku (osoby povinné),
 - označení osoby, jejíž pohledávka nebo jiný nárok mají být splněny (osoby oprávněné),
 - skutečnosti, na nichž se pohledávka nebo jiný nárok zakládá,
 - předmět plnění,
 - dobu plnění,
 - prohlášení povinné osoby o svolení k vykonatelnosti zápisu.
- Dohoda účastníků může obsahovat též podmínky nebo doložení času, popřípadě vzájemné povinnosti oprávněné osoby, na jejichž splnění je poskytnutí předmětu plnění vázáno.

- **Př.** sepis notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti v případě **prodlení dlužníka a jeho žádosti o splátkový kalendář**- na jeho náklady, + zesplatnění dluhu při prodlení s úhradou jedné splátky

Rozhodčí doložky

- Rozhodčí doložka je **zvláštní doložka ve smlouvě, která zakládá pravomoc rozhodců k rozhodování případných sporů z této smlouvy vzniklých, a to na místo obecných soudů.**
- Rozhodčí řízení je upraveno v zákoně č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozhodčím řízení“).
- Rozhodčí smlouva se může týkat
 - a. jednotlivého již vzniklého sporu (smlouva o rozhodci), nebo
 - b. všech sporů, které by v budoucnu vznikly z určitého právního vztahu nebo z vymezeného okruhu právních vztahů (rozhodčí doložka).
- Rozhodčí smlouva musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná.
- Od 1. prosince 2016 (novela zák. č. 258/2016 Sb.) **je zakázáno sjednávat rozhodčí doložky ve spotřebitelských smlouvách.**
- Výjimkou je smlouva o rozhodci, tedy dohoda mezi stranami až v okamžiku, kdy je konkrétní spor zahájen. Dříve sjednané rozhodčí doložky jsou však platné.

Nalézací řízení

Individuální ochrana v soudním řízení

- Nalézací řízení soudní
 - slouží k autoritativnímu nalezení práva
 - **výsledkem je rozhodnutí** (elektronický platební rozkaz, rozsudek) -> exekuční titul
 - upraveno zejména zákonem č. 99/1963 Sb., občanským soudním řádem
- Exekuční řízení
 - následuje po nalézacím řízení, je-li uložena povinnost a nebyla-li dobrovolně splněna
 - upraveno zejména částí šestou občanského soudního řádu a zákonem č. 120/2001 Sb., exekučním řádem

Procesní aspekty – nalézací řízení

- **Předžalobní výzva dle § 142a OSŘ**
 - s lhůtou k plnění **nejméně 7 dnů před podáním žaloby**
 - zaslaná na adresu pro doručování, případně na poslední známou adresu
 - nutné pro event. přiznání práva na náhradu nákladů žalobce v soudním řízení
- **Návrh na vydání elektronického platebního rozkazu (případně žalobní návrh)**

- **Soudní poplatek**

- **Návrh na EPR:** položka č. 2 sazebníku poplatků (příloha č. 1 zákona o soudních poplatcích)

- Za návrh na vydání elektronického platebního rozkazu, jehož předmětem je peněžité plnění

- a) do částky 10000 Kč včetně: 400 Kč

- b) v částce vyšší než 10000 do 20000 Kč včetně: 800 Kč

- c) v částce vyšší než 20000 Kč 4 % z této částky

- **Klasický žalobní návrh:** položka č. 1 sazebníku poplatků (příloha č. 1 zákona o soudních poplatcích)

- Za návrh na zahájení občanského soudního řízení, jehož předmětem je peněžité plnění

- a) do částky 20.000 Kč: 1.000 Kč

- a) v částce vyšší než 20.000 Kč do 40000000 Kč: 5 % z této částky

- b) v částce vyšší než 40000000 Kč: 2.000.000 Kč a 1 % z částky přesahující 40000000 Kč; částka nad 250000000 Kč se nezapočítává

- **Břemeno tvrzení + břemeno důkazní**

- **Právní moc a vykonatelnost rozsudku**

Náhrada nákladů řízení

- U středních a větších obcí lze presumovat existenci dostatečného materiálního a personálního vybavení a zabezpečení k tomu, aby byla schopna kvalifikovaně hájit svá rozhodnutí, práva a zájmy, **aniž by musela využívat právní pomoci advokátů** (rozhodnutí Ústavního soudu: **III. ÚS 2984/09, II. ÚS 376/12, I. ÚS 2510/13, sp. zn. III. ÚS 1510/13**)
- **NS 33 Cdo 2868/2017 ze dne 7. 3. 2018:** Vždy je třeba **přihlédnout ke konkrétním okolnostem případu**, neboť si lze představit, že předmětem sporu může být i právní problematika, která přímo nesouvisí s oblastí spravovanou účastníkem domáhajícím se náhrady nákladů právního zastoupení, případně se jedná o právní problematiku **velmi specializovanou, obtížnou, dosud neřešenou, problematiku s mezinárodním prvkem, vyžadující znalosti cizího práva, eventuálně jazykové znalosti apod.** V takových případech lze shledat postup účastníka, jenž zvolí pro své zastupování advokáta, který se na danou problematiku specializuje, za adekvátní.
- Korekce a zúžení obecné zásady práva na uznání nákladů řízení v případě úspěchu ve věci.

Exekuční řízení

Exekuční/Vykonávací řízení

- Účelem vykonávacího řízení je vymožení dobrovolně nesplněné povinnosti i proti vůli povinného subjektu
- Faktická realizace práva
- Samostatný druh civilního procesu
- Není automatickým pokračováním nalézacího řízení
- ÚČEL => ochrana procesních vztahů založených vykonatelným rozhodnutím
- Zákonem podložená činnost postihující osobní i majetkovou sféru jedince

Formy exekuce

- **Výkon rozhodnutí v civilním soudnictví (EŘ, OSŘ)**
 - pouze zde působnost a dopad novel!!!
- **Výkon rozhodnutí dle TZ (kromě peněžitých trestů)**
- **Výkon rozhodnutí ve správním soudnictví**
- **Výkon rozhodnutí daňovými orgány**
 - lze např. u pohledávek z činnosti obce v přenesené působnosti – poplatky z odpadů, psů, pohledávky z pokut uložených v přestupkovém řízení, apod.
 - § 251 odst. 2 OSŘ: Je-li k soudu podán návrh na výkon titulu, který se vykonává ve správním nebo daňovém řízení, soud návrh odmítne.

Druhy exekuce

- Uspokojení pohledávek na peněžitá plnění
- Uspokojení pohledávek na nepeněžitá plnění
- Výkon rozhodnutí o péči o nezletilé děti (výkon pouze dle ZŘS, nikoli soudním exekutorem, § 37 odst. 2 písm. b) EŘ)
- Výkon rozhodnutí předběžného opatření dle § 400 ZŘS (domácí násilí) (výkon pouze dle ZŘS, nikoli soudním exekutorem, § 37 odst. 2 písm. b) EŘ)

- V civilním řízení rozeznáváme
 - **Vykonávací řízení** dle části šesté **zákona. č 99/1963 Sb., občanský řád (OSŘ)**
 - **Exekuční řízení** dle **zákona č. 120/2001 Sb., exekučního řádu (EŘ)**
 - **+ zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (ZZŘS)** - výkon rozhodnutí upravuje pouze okrajově; podrobně se věnuje pouze rozhodnutí o péči o dítě a úpravě styku s ním a výkonu rozhodnutí ve věcech ochrany proti domácímu násilí

Předpoklady nařízení exekuce

- Exekuční titul
- Vykonatelnost exekučního titulu
- Doložka vykonatelnosti

- Následuje **výkon rozhodnutí prováděný soudem či exekuce prováděná soudním exekutorem** (tzv. **dvojkolejnost výkonu rozhodnutí**)

- V řízení podle části šesté OSŘ výkon rozhodnutí nařizuje a přímo realizuje **civilní soud**
- V řízení podle EŘ je nutno vymezit vztah mezi
 - **soudním exekutorem** jako subjektem, který exekuci **realizuje**, a
 - **exekučním soudem**, který na průběh exekuce **dohlíží**

Průběh vykonávacího řízení podle části šesté OSŘ

SOUD

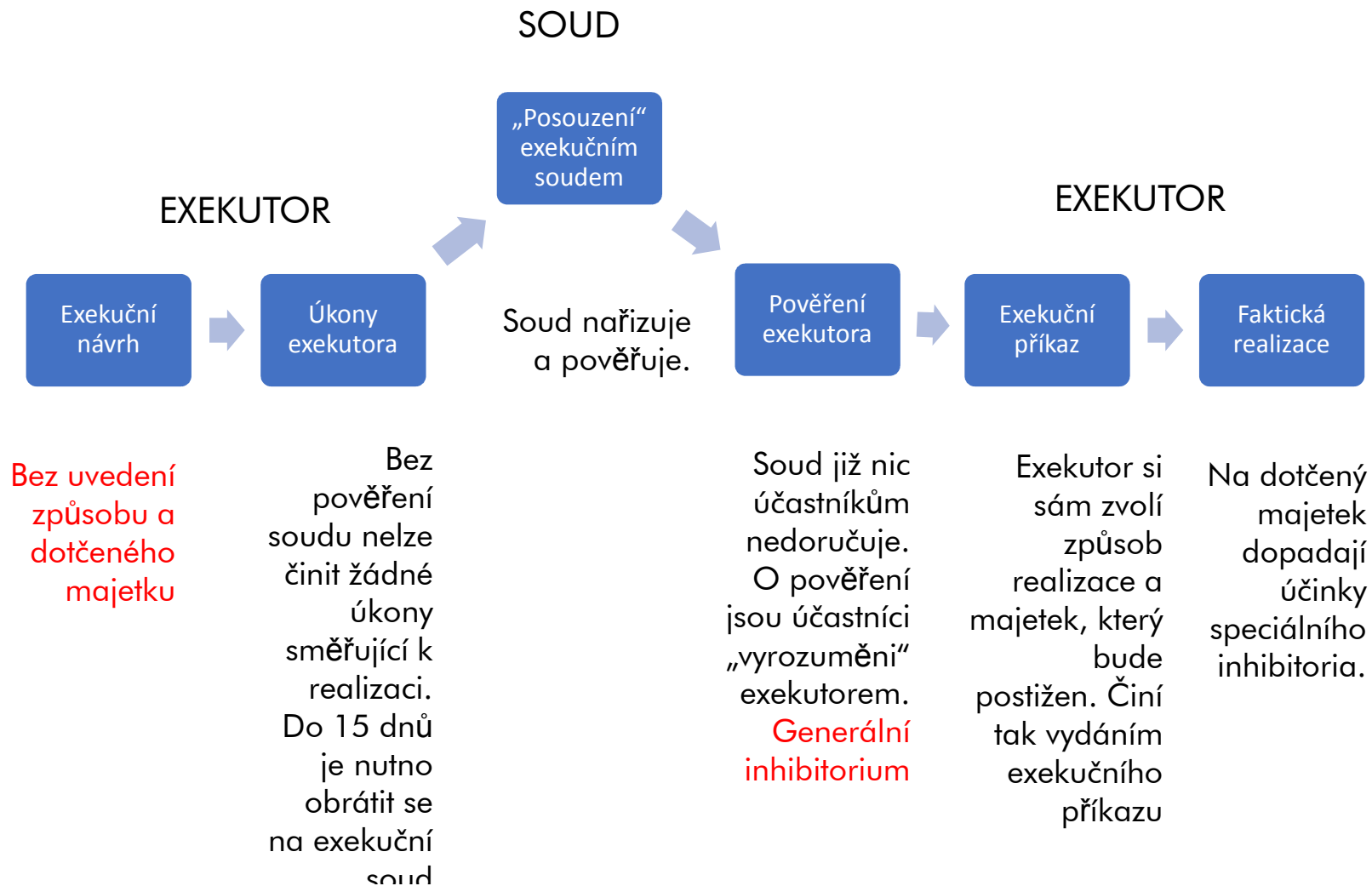

Návrh musí mj. obsahovat vymezení způsobu, kterým má být výkon proveden, a informace o majetku povinného, který má být postižen

Soud rozhoduje usnesením, v němž je specifikován způsob výkonu a majetek povinného, který bude dotčen

Na majetek se vztahují pouze účinky speciálního inhibitoria, tj. **zákazu dispozice pouze s dotčeným (nikoliv veškerým) majetkem.**

Průběh exekučního řízení podle EŘ

- **Milostivé léto** (viz dále) se vztahuje pouze na exekuce dle EŘ, nikoli na výkon rozhodnutí dle části VI. OSŘ!!!

Zahájení exekučního řízení

- Exekuci lze vést **jen na návrh** oprávněného nebo na návrh toho, kdo prokáže, že na něho přešlo nebo bylo převedeno právo z rozhodnutí podle § 36 odst. 3 a 5. (x výkon rozhodnutí dle OSŘ, kde je možno nařídit výkon rozhodnutí z úřední povinnosti?)
- **Návrh je nutno podat u soudního exekutora**, nikoliv u exekučního soudu
- Podáním návrhu u soudního exekutora je zahájeno exekuční řízení
- Soudní exekutor požádá exekuční soud nejpozději do 15 dnů ode dne doručení návrhu o pověření k provedení exekuce
- Soud provedením **pověří** exekutora do 15 dnů

Výkon rozhodnutí podle EŘ

- § 38 EŘ
 - Nežádá konkrétní způsob exekuce, **není tudíž povinen poskytnout informace o majetku povinného**
- § 33 až 33e EŘ
 - Součinnost třetích osob
- § 44a
 - Generální inhibitorium
- § 71a
 - **Pozastavení výkonu řidičského oprávnění** (pouze tehdy, jestliže je v exekuci vymáhán nedoplatek výživného na nezletilé dítě anebo na zletilé dítě do 26 let věku, které se soustavně připravuje studiem na své budoucí povolání)
 - Zrušení exekučního příkazu - **§ 71a odst. 4 EŘ**

Problematika dluhů vzniklých za trvání manželství

- Vznikl-li dluh jen jednomu z manželů **za trvání SJM**, může se věřitel při výkonu rozhodnutí **uspokojit i z toho, co je v SJM**
- Vznikl-li dluh jen jednoho z manželů **proti vůli druhého manžela, který nesouhlas projevil vůči věřiteli bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl**, může být společné jmění postiženo **jen do výše, již by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo společné jmění zrušeno a vypořádáno podle § 742**. To platí i v případě povinnosti manžela plnit výživné nebo jde-li o dluh z protiprávního činu jen jednoho z manželů nebo v případě, že dluh jen jednoho z manželů vznikl ještě před uzavřením manželství. (**§ 732 OZ**)
- PREVENCE: Vhodné, aby manžel, jakmile se o dluhu dozví, sdělil (písemně) věřiteli, že dluh vznikl proti jeho vůli + projevuje nesouhlas.
- Dluh vznikl před uzavřením manželství? exekuce se na společné jmění vztahuje pouze **do výše hypotetického podílu druhého z manželů**

- Exekutor musí zohlednit: zápisy v Seznamu listin o manželském majetkovém právu.
- Manžel povinného je účastníkem v plném rozsahu.
- Nepřipouští se exekuce příkázáním pohledávky manžela povinného na vyplacení mzdy.
- Novinka od 1. 7. 2021 (zákonem č. 38/2021 Sb.)
- § 306 OSŘ: nařízení výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu se vztahuje **pouze na pohledávku manžela povinného z účtu ve výši, v jaké byly na účtu peněžní prostředky v okamžiku, v němž bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí.**
- + doplnění § 42 EŘ: exekuci příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu **lze v jednom exekučním řízení provést nejvýše jednou.**

Exekuční řízení – novinky 2021

- Zdroj např.: www.ochrance.cz/letaky/exekuce-zmeny-2021/exekuce-zmeny-2021.pdf

- [Veřejnoprávní milostivé léto – komentovaný právní výklad - Legislativa - Advokátní deník \(advokatnidenik.cz\)](http://advokatnidenik.cz)

- Očekává se manuál

- **Zákon č. 588/2020 Sb., o náhradním výživném**
(od 1. 7. 2021)
- **Zákon č. 38/2021 Sb., „chráněné účty“**
(od 1. 7. 2021)
- **Zákon č. 192/2021 Sb., „dětské dluhy“**
(od 1. 7. 2021)
- **Zákon č. 286/2021 Sb., „milostivé léto“**
(28. 10. 2021 – 28. 1. 2022) + „další zásadní změny“
(zejm. od 1. 1. 2022)

Náhradní výživné

- **Zákon č. 588/2020 Sb., o náhradním výživném**
 - Účinnost 1. 7. 2021
 - Jedna z podmínek nároku na dávku náhradního výživného: k vymožení pohledávek na výživné **probíhá exekuční řízení nebo řízení o soudním výkonu rozhodnutí** (ledaže zastaveno pro nemajetnost povinného), a to v **posledních 4 měsících před podáním žádosti**.
 - Oprávněný: nezaopatřené dítě
 - O nároku rozhoduje ÚP
 - Maximální výše: 3.000,-Kč/měsíc
 - 1 x za 4 měsíce posouzení oprávněnosti žádosti
 - Maximum: 24 měsíců
 - Upraven mechanismus přechodu pohledávky na stát a jejího vymáhání

Chráněné účty

- **Zákon č. 38/2021 Sb., „chráněné účty“**
 - Účinnost od 1. 7. 2021
- **ZMĚNA 1:** Po zablokování účtu možno 1x vybrat trojnásobek životního minima jednotlivce (tj. 11.580,-Kč) -> nová výše nepostižitelné části pohledávky dle § 304b OSŘ
- Má-li u jednoho peněžního ústavu povinný více účtů, které jsou postiženy výkonem rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, použije se věta první pouze u toho z účtů, na němž je k okamžiku podání žádosti podle odstavce 2 nejvyšší zůstatek, nedohodne-li se povinný s peněžním ústavem jinak
- **Co dál, jsou-li blokovány tzv. chráněné příjmy?** (tj. např. mzda, důchod, výživné, dávky SSP a PP, podpora v nezaměstnanosti aj...).
- **ZMĚNA 2: Chráněné účty**
 - Institut, který umožňuje shromažďování prostředků povinného z pohledávek, které nepodléhají výkonu rozhodnutí (určené k uspokojování životních potřeb povinného a jeho rodiny) -> tj. účet je místo, kam je možné posílat již exekučně nezabavitelné příjmy
 - Lze zřídit pouze na žádost povinného + k účtu, na který je nařízen výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu + bezplatně + do 5 pracovních dnů od podání žádosti.
 - Na pohledávky povinného z chráněného účtu pak není možno nařídit výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu.
 - Na chráněný účet lze převádět chráněné příjmy jen z jednoho blokováného účtu.

- **Postup**

- a) Dlužník požádá všechny plátce chráněných příjmů, aby vystavili potvrzení

Formulář: <https://exekuce.justice.cz/potvrzeni-k-chranenemu-uctu-2//>

- b) Dlužník požádá exekutora, aby v bance, kde má blokováný účet, oznámil čísla účtů, ze kterých chodí dlužníkovi chráněné příjmy a číslo zablokovaného účtu, kam příjmy chodí
- c) Dlužník požádá banku, aby mu zřídila chráněný účet (musí mít pouze jeden - > tj. prohlášení, že má jeden)
- d) Banka s dlužníkem uzavře smlouvu o chráněném účtu a tento zřídí do 5 pracovních dnů od podání žádosti

Co peněžní prostředky na obstaveném účtu?

- Na chráněný účet budou připsány pouze peněžní prostředky **ve výši trojnásobku životního minima jednotlivce, pokud jsou na obstaveném účtu k dispozici a nebyly dlužníkovi vyplaceny již dříve. (§ 304b odst. 2 OSŘ)**

Dětské dluhy

- **Zákon č. 192/2021 Sb., „dětské dluhy“**
- Účinnost od 1. 7. 2021
- Novelizace hmotného i procesního práva
- **§ 899a OZ** – nové ustanovení týkající se peněžitého dluhu dítěte
- Splnění peněžitého dluhu z právního jednání nezletilého, který nenabyl plné svéprávnosti, **lze vymoci pouze z majetku, který nezletilý nabyt před nabytím plné svéprávnosti, a majetku, který nabyt právním jednáním vztahujícím se výlučně k majetku nabytému před nabytím plné svéprávnosti;** to neplatí pro peněžitý dluh vzniklý při výdělečné činnosti podle § 33.
- Za peněžitý dluh dítěte, který vznikl z právního jednání učiněného před nabytím plné svéprávnosti, **ručí rodič, který za dítě jednal nebo mu k právnímu jednání udělil souhlas;** tím není dotčen § 876 odst. 3. **Ručitel nemůže vymáhat po dlužníkovi vyrovnání tohoto dluhu.**

- **Podmínky:**

- a) Dluh vznikl v době nezletilosti + nezletilý neměl plnou svéprávnost
 - b) 21. narozeniny měl dlužník 1. 7. 2021 nebo později
- > exekutor může postihnout jen majetek, který nezletilý získal před nabytím plné svéprávnosti + majetek získaný jednáním, které se vztahuje jen k takovému majetku

- Omezuje se možnost zadlužení nezletilých.
- Novela je reakcí na společenský stav, kdy jsou vedeny tisíce exekučních řízení vůči nezletilým povinným a další desítky tisíc exekučních řízení vůči zletilým za dluhy vzniklé v dětství.
- Mělo by tak dojít k zásadnímu oddělení majetkové sféry osoby jakožto nezletilce a jakožto dospělého.
- Mění se tak povaha dětského dluhu. Ten sice nadále existuje a lze ho dobrovolně plnit, omezení možnosti jeho vymáhání nicméně zabraňuje tomu, aby nezletilý vstupoval do dospělého života zatížen dluhovým břemenem.
- Na ustanovení procesně navazuje navrhovaný **§ 262c OSŘ**
- **§ 262c odst. 2 OSŘ:** Je-li výkonem rozhodnutí v rozporu s odstavcem 1 postižen majetek, který nelze výkonem rozhodnutí postihnout, **může se povinný domáhat v této části zastavení výkonu rozhodnutí.** O tom musí být soudem při nařízení výkonu rozhodnutí **poučen.**
- **Nutná tedy procesní aktivita povinného!**

Změnový zákon č. 286/2021 Sb.

- Změna OSŘ a EŘ
- Velké množství klíčových pravidel je **pouze v přechodných ustanoveních zákona!**
- www.zakonyprolidi.cz
- Většina ustanovení účinná **od 1. 1. 2022**
- Část čl. IV bod 25 – účinná **od 28. 10. 2021**
(„Milostivé léto“, „ML“)

Klíčové změny

- Tzv. „milostivé léto“
- Maximální délka neúspěšných exekucí: 6 + 3 + 3 roky (výjimky – např. výživné)
- Zastavování bagatelních exekucí (jistina do 1.500,- Kč), kdy za poslední 3 roky nebylo ničeho vymoženo.
- Exekucí vymožené plnění se bude nejprve započítávat na náklady na výkon rozhodnutí (náklady exekuce), poté na jistinu, poté na úroky, poté na úroky z prodlení, a nakonec na náklady oprávněného.

„Milostivé léto“ (28. 10. 2021 – 28. 1. 2022)

- Netýká se daňových a správních exekucí, netýká se dlužníků v insolvenční
- Týká se pouze dluhů **fyzických osob** u tzv. **veřejnoprávních oprávněných**.
- Je nerozhodné, jaký exekuční titul byl podkladem pro zahájení exekučního řízení (tj. **pohledávka veřejnoprávní, správní nebo civilní**).
- **Nevztahuje** se na dluhy, které sice vznikly veřejnoprávnímu subjektu, ale tento je **postoupil** soukromoprávnímu subjektu.
- Netýká se exekucí na nepeněžitá plnění.
- Týká se pouze **exekucí dle EŘ**, nikoli výkonu rozhodnutí dle části VI. OSŘ!!!
- Týká se exekučních řízení **zahájených nejpozději 27. 10. 2021**.
- Veškeré **dosud vymožené a vyplacené plnění** na jakýkoliv nárok, **byť by přesahovalo vymáhanou jistinu** v exekučním řízení, **přísluší tomu, komu již bylo vyplaceno**.

Veřejnoprávní oprávnění

- **Čl. IV, bod 25, odst. 1 zákona č. 286/2021 Sb.**

- a) Česká republika,
- b) územní samosprávný celek, včetně městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města nebo městské části hlavního města Prahy,
- c) státní příspěvková organizace,
- d) státní fond,
- e) veřejná výzkumná instituce nebo veřejná vysoká škola,
- f) dobrovolný svazek obcí,
- g) regionální rada regionu soudržnosti,
- h) příspěvková organizace územního samosprávného celku,
- i) ústav založený státem nebo územním samosprávným celkem,
- j) obecně prospěšná společnost založená státem nebo územním samosprávným celkem,
- k) státní podnik nebo národní podnik,
- l) zdravotní pojišťovna,
- m) Český rozhlas nebo Česká televize, nebo
- n) právnická osoba, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby

Varianty zastavení exekucí

- Zastavení exekucí bez souhlasu oprávněného, i bez návrhu, pokud:
 - a) **Povinný ve výše uvedeném období uhradí jistinu + 750 Kč (+ event. DPH) na náklady exekuce**
- Podstatné je, že úhrada jistiny musí být nad rámec plnění ze způsobů podle § 59 ER.
- Tedy nestačí, že by jistina byla v rozhodném období povinnému sražena ze mzdy, z účtu, zajištěna vykonavatelem při tzv. mobiliární exekuci, atd. -> **Povinný musí jistinu uhradit nikoliv pod tíhou úkonu exekutora nebo vydaného exekučního příkazu, ale nad rámec.**

b) Ke dni účinnosti zákona byla v exekučním řízení vymožena nejméně celá vymáhaná jistina a 750 Kč (+ event. DPH) na náklady exekuce

- Naplnění podmínky nejpozději k 28. 10. 2021
- Zjišťovací povinnost exekutora
- Exekutor zohledňuje veškeré vymožené plnění získané všemi způsoby provádění exekuce.
- Otázka **ústavní konformnosti stanovení částky 750 Kč ze strany zákonodárců...**, co když hotové výdaje exekutora doložitelně překročí 750 Kč?

- **Výjimky:** peněžité tresty nebo jiné majetkové sankce uložené dlužníku v trestním řízení pro úmyslný TČ, pohledávky na náhradu škody způsobené úmyslným porušením právní povinnosti, pohledávky na výživném, za náhradní výživné, pohledávky věřitelů na náhradu škody způsobené na zdraví.

- Chce-li dlužník využít ML, nechť **vyzve soudního exekutora ke sdělení výše jistiny**
- Hradí-li dlužník dluh v rámci ML, nechť při platbě uvede do zprávy příjemce: „**milostivé léto**“
- **Není nutno hradit jednorázově**, ale musí být uhrazeno v rámci období ML
- **Vymáhané příslušenství pohledávky**, od jehož placení je dlužník osvobozen, **zaniká právní mocí usnesení exekutora o osvobození od placení.** (odvolání přípustné)

Jak dlužník zjistí, kolik je proti němu vedeno exekucí?

- Výpis z Centrální evidence exekucí (**CEE**)
 - pobočka Czechpoint (obecní úřad, Česká pošta), **50 Kč/strana**
 - elektronicky: [Centrální evidence exekucí \(ceecr.cz\)](http://ceecr.cz), **60 Kč bez ohledu na počet stran**
- CEE však neobsahuje údaje o exekucích (výkonech rozhodnutí) vedených soudy, orgány státní správy a samosprávy, finančními orgány či zdravotními pojišťovnami podle jiných předpisů než podle exekučního řádu.
- Zápis údajů z vyrozumění o zahájení exekuce se provede do 3 dnů poté, kdy exekutor zapsal do rejstříku zahájených exekucí doložku provedení exekuce. Zápis údajů z rozhodnutí o zastavení a odkladu exekuce se provede do 3 dnů poté, co se exekutor dozvěděl o právní moci těchto rozhodnutí. Zápis ostatních údajů do 5 pracovních dnů poté, co se o nich exekutor dozvěděl.

- **Proč obecně využívat CEE?**

- Když pronajímáte byt a nemáte informace o nájemníkovi.
- Při koupi auta.
- Když půjčujete peníze známému.
- Když se k Vám nastěhuje nový partner.
- Při koupi nemovitosti.
- Při náboru nového zaměstnance.
- Když si po krátké známosti berete partnera.

- Příběhy: [Exekutorská komora České republiky \(ekcr.cz\)](http://ekcr.cz)

- **Od čeho tedy bude dlužník osvobozen?**
 - Úroky
 - Úroky z prodlení
- **!!! Dle aktuálního převažujícího výkladu NIKOLI OD SMLUVNÍ POKUTY A PENÁLE** (samostatné nároky, které je nutno uhradit společně s jistinou)

- Př. penále na zdravotním pojištění
- **§ 18 odst. 6 zákona č. 592/1992 Sb.:** Pro účely zvláštních právních předpisů **se za dlužné pojistné považuje i dlužné penále.**
- NS 20 Cdo 2428/2011
- Výkladem pojistné postaveno na roveň jistiny.

- VZP žádá nyní o stanovisko Ministerstvo spravedlnosti, které provádí dohled nad exekuční činností.
- Je však MS výkladovým orgánem??
- Řešením je novelizace, kde bude uvedeno, že penále je příslušenství a následné zavedení „milostivého jara“ pro zdravotní pojišťovny?
- Ve vztahu k dluhům vůči zdravotním pojišťovnám, **kde se objevuje penále, je doporučeno milostivé léto aktuálně nevyužívat!**

Náhrada soudem přiznaných nákladů civilního řízení?

- Právo na náhradu soudem přiznaných nákladů řízení je, stejně jako smluvní pokuta, právem se samostatným skutkovým základem. Tedy náklady řízení spojené s uplatněním pohledávky představují **samostatný skutkový základ v okamžiku, kdy o nich rozhodne soud.** (zdroj: [Veřejnoprávní milostivé léto – komentovaný právní výklad - Legislativa - Advokátní deník \(advokatnidenik.cz\)](#))

x

- **Do příslušenství spadají** i náklady věřitele v soudním nebo exekučním řízení, například zaplacené soudní poplatky, odměna advokáta aj. (zdroj: www.ochrance.cz/letaky/exekuce-zmeny-2021/exekuce-zmeny-2021.pd)

Změna způsobu započítávání vymoženého plnění – od 1. 1. 2022

- **§ 265a OSŘ**

- Od 1. 1. 2022 bude vymožené plnění započítáváno nejprve na:

- náklady exekuce,
- pak na jistinu,
- pak na úroky,
- pak na úroky z prodlení,
- a až nakonec na náklady oprávněného.

- Úroky tedy porostou výrazně pomaleji.

- ve vazbě na Milostivé léto?

- 1) období do 28. 10. 2021 (veškeré plnění se započte nejdříve na příslušenství)
- 2) období od 28. 10. 2021 do 31. 12. 2021 (při vymáhání dle § 59 odst. 1 EŘ se započte nejdříve na příslušenství, při platbě oprávněným nad rámec, v rámci „ML“, se uhradí jistina a 750 Kč + DPH)
- 3) období od 1. 1. 2022 do 28. 1. 2022 (při vymáhání dle § 59 odst. 1 EŘ bude i pro dříve zahájená exekuční řízení platit, že výtěžek se započte nejprve na náklady výkonu rozhodnutí (náklady exekuce), poté na jistinu, poté na příslušenství, při platbě oprávněným nad rámec, v rámci „ML“, se uhradí jistina a 750 Kč + DPH)

Zastavení bezvýsledných exekucí pro jistinu do 1.500,-Kč

- Čl. IV bod 18 zákona č. 286/2021 Sb. – přechodná ustanovení
- Exekuční řízení zahájena v 2018 či dříve a za poslední 3 roky nebylo ničeho vymoženo.
- Exekutor **vyzve do 31. 3. 2022 věřitele ke složení zálohy** na náklady exekuce (1.000,-Kč na odměnu exekutora, 1.750,-Kč na náhradu hotových výdajů + DPH, tj. **3.327,50 Kč**)
 - a) Složí – pokračování exekuce minimálně další 3 roky
 - b) Nesloží – zastavení exekuce, není možno podat nový exekuční návrh či jinak dluh uplatnit
- Odměna pro věřitele? **Náhrada ve výši 30 % jistiny jako slevu na dani z příjmů**
- Na řízení spojená ke společnému řízení se hledí, jako by ke spojení řízení ke společnému řízení nedošlo.
- Za úkony spojené se zastavením exekuce podle bodů 18 až 21 **náleží exekutorovi paušální náhrada nákladů ve výši 30 % paušálních hotových výdajů** podle § 13 odst. 1 vyhlášky č. 330/2001 Sb., hrazená státem. Je-li exekutor **plátcem daně z přidané hodnoty**, náleží mu k náhradě nákladů podle věty první částka odpovídající této dani, kterou je exekutor povinen odvést podle zvláštního právního předpisu. Tuto náhradu vyplatí exekutorovi stát prostřednictvím exekučního soudu.
- Výjimky (např. výživné, náhradní výživné, náhrada újmy způsobené úmyslným trestným činem...)

Zastavení ostatních bezvýsledných exekucí

- Exekuce, u nich **po dobu 6 let od jejich pravomocného zahájení nebylo ničeho vymoženo/nebylo vymoženo dost ani na náklady exekuce + nebyla postižena nemovitost povinného**
- Výjimky: výživné, náhradní výživné, náhrada újmy způsobené pracovním úrazem/nemocí z povolání apod. či případy, kdy by zastavení exekuce odporovalo dobrým mravům
- Týká se pouze vymáhání peněžitě povinnosti.
- Exekutor vyzve věřitele, aby do 30 dnů sdělili zda souhlasí se zastavením exekuce.
 - a) souhlasí – zastavení exekuce
 - b) nesouhlasí – exekutor vyzve věřitele do 30 dnů ke složení zálohy na další vedení exekuce (1.000,-Kč + DPH)
nebo do 10 dnů požádal o zproštění této povinnosti (+ formulář k potvrzení osobních, majetkových a výtěžkových poměrech).
-> nesloží/nezprostí – zastaví

- > složí/je zproštěn – pokračování exekuce další 3 roky
- + stejný mechanismus prodloužení ještě o další 3 roky
- > zastavení
- Bezvýsledná exekuce tak nesmí trvat déle než 12 let
- § 55 odst. 12 EŘ – výjimky, kdy lhůty neběží

- **Náklady bezvýsledné exekuce:** 6.655,-Kč (začala-li exekuce před 4/2017: 7.865,-Kč) – hradí se ze záloh, ve zbytku ztrácí exekutor nárok na odměnu

Další změny

- **Snížení penále na sociálním a zdravotním pojištění.**
- Porušování povinnosti hradit zdravotní a sociální pojištění bude od 1. 1. 2022 sankcionováno pouze tzv. **zákonným úrokem z prodlení**, který je výrazně nižší než posud nárokováná penále.
- Zákonný úrok z prodlení: 8 % + repo sazba stanovená ČNB (od 1. 10. 2021: 1,5 %) -> zákonný úrok z prodlení od 1. 10. 2021: **9,5 % ročně**

- **§ 290 odst. 1 OSŘ**

- Od 1. 1. 2022 – soud (exekutor) na návrh povinného nebo jeho plátce mzdy či jiného příjmu **zastaví exekuci nařízenou srážkami ze mzdy** pokud:
 - po dobu 2 let (i období před 1.1.2022) neměl povinný mzdu nebo jiné příjmy postižitelné srážkami nebo
 - po dobu 3 let (i období před 1.1.2022) měl povinný jen tak nízkou mzdu nebo jiné příjmy, že z nich nebylo možno srážet

- **§ 66 odst. 1 – 3 EŘ**

- případě vícečetných exekucí může být **mobiliární exekuce měla být vedena jen jedním exekutorem**
- zjistí-li exekutor z rejstříku zahájených exekucí, že proti povinnému **již je vedena exekuce prodejem movitých věcí**, může povinnému a exekutorovi, který vede tuto exekuci, doručit exekuční příkaz k provedení exekuce prodejem movitých věcí, **provést** exekuci prodejem movitých věcí je však možné **až po skončení dřívější exekuce**.

- **§ 67 odst. 1 písm. c) EŘ**

- Zvláštní ustanovení o exekuci prodejem movitých věcí
- Exekuce prodejem movitých věcí se může týkat pouze věcí, které jsou ve vlastnictví povinného nebo ve společném jmění povinného a jeho manžela a jejichž počet nebo hodnota neodpovídá obvyklým majetkovým poměrům, pokud:
 - a) Povinný je starobní důchodce ve výši nepřesahující minimální mzdu (15.200,-Kč)
 - b) Povinný pobírá invalidní důchod pro invaliditu 2. nebo 3. stupně
 - c) Povinnému vznikl dluh před 18. narozeninami
- Výjimky: vymáhá-li se výživné, náhradní výživné, jde-li věc vedenou v seznamu (tj. automobil, zbraň), má-li k věci věřitel zástavní nebo zadržovací právo či zajišťovací převod práva, prodej konkrétní věci navrhně povinný aj...

- **§ 54 odst. 7 – 10 EŘ**

- Exekutor odloží i bez návrhu provedení exekuce k vymožení peněžitě povinnosti prodejem movitých věcí, jestliže:
 - Vymáhá srážkami ze mzdy nepřednostní dluhy (tj. nikoli výživné, daně, pojistné aj.)
+
 - Povinný se exekutorovi písemně zaváže, že mu bude posílat min. 1.500,-Kč – 7.000,-Kč měsíčně (tj. částka odpovídající jinak srážce pro přednostní dluhy) na **zvláštní účet** podle § 46 odst. 5 k uspokojení pohledávky vymáhané v exekuci prodejem movitých věcí peněžní prostředky, nejméně ve výši 1500 Kč

NEBO

- V ostatních případech, jestliže soudnímu exekutorovi povinný písemně sdělí bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl o provedení soupisu, že bude zasílat každý kalendářní měsíc **na zvláštní účet** podle § 46 odst. 5 k uspokojení pohledávky vymáhané v exekuci prodejem movitých věcí **peněžní prostředky nejméně ve výši 1500 Kč.**
- Mobiliární exekuce však bude i nadále umožněna v případech, kdy povinný disponuje majetkem, jehož hodnota přesahuje 36 násobek měsíční splátky.

- **§ 270 odst. 2 OSŘ:** Plátce mzdy má vůči povinnému nárok na paušálně stanovenou náhradu nákladů, které mu vznikly za kalendářní měsíc, v němž provádí srážky ze mzdy povinného. Náklady plátce mzdy jsou náklady výkonu rozhodnutí. **Výše: 50 Kč/měsíc**
- **§ 53 EŘ:** od 1. 7. 2022 je exekutor povinen **pořizovat zvukový záznam všech volání** + zaznamenat do spisu
- **§ 56a EŘ:** pokud má povinný TP **na ohlašovně, nebude tam soudní exekutor doručovat**, nýbrž bude ukládat písemnosti u sebe a na centrální desce exekucí, na webových stránkách bude vyvěšena výzva k vyzvednutí písemnosti, po 10 dnech od zveřejnění výzvy se bude písemnost považovat za doručenou (+ výjimky, kde se dá doručovat na ohlašovnu- např. dlužníkovi povinnému)
- **§ 94 odst. 3 EŘ:** na žádost exekutor zašle oprávněným osobám elektronickou **kopii spisu na datovém nosiči**, opakovaně- za náklady
- **§ 94 odst. 6 EŘ:** exekutor zašle oprávněnému na jeho žádost 1x ročně **informaci o tom, kolik a kdy na dluh vymohl**

Insolvenční řízení

<https://justice.cz>

<http://upadci.justice.cz>

<https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

Právní úprava

Insolvenční zákon

- zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení

Dále

- zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích
- vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení
- vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů
- vyhláška č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení
- vyhláška 121/2019 Sb., o materiálním vybavení a standardech výkonu funkce insolvenčního správce
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích
- zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích
- zákon č. 92/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém
- nařízení Rady č. 44/2001, o příslušnosti a uznávání výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
- nařízení Rady č. 1346/2000/ES, o úpadkovém řízení...

Podstata a funkce insolvenčního řízení

- Zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, upravuje
 - řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů dotčených osob a co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení věřitelů
 - oddlužení dlužníka
- Insolvenční zákon je účinný od 1. ledna 2008, **poslední významná novela nabyla účinnosti 1. června 2019 a výrazným způsobem zasáhla do úpravy oddlužení.**
- Jde o **komplexní úpravu** poměrů dlužníka ke všem věřitelům
 - Z tohoto důvodu **má insolvenční řízení absolutní přednost.**

Úpadek dlužníka

- **Dlužník je v úpadku**, pokud:
 - Má více věřitelů
 - Má peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti
 - Není schopen své závazky plnit (platební neschopnost)
- Dlužníci – **právníké osoby a fyzické osoby podnikatelé** jsou v úpadku i tehdy, jsou-li **předluženi**
 - má-li dlužník více věřitelů a
 - souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku
- **Hrozící úpadek**
 - Lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen své závazky řádně a včas plnit
 - úzce souvisí s hmotnou odpovědností statutárních orgánů, a to v případě, že z jejich podnětu není včas podán návrh na zahájení insolvenčního řízení (§ 68 ZOK – **ručení členů orgánu při úpadku korporace** – tj. soud může na návrh insolvenčního správce nebo věřitele obchodní korporace rozhodnout, že člen nebo bývalý člen jejího statutárního orgánu ručí za splnění jejích povinností...)

Způsoby řešení úpadku

- a) **konkurs**,
 - likvidační
- b) **reorganizace**
 - sanační
- c) **oddlužení**
 - sanační
- d) zvláštní způsoby řešení úpadku, které tento zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů

Rozdíl? V důsledcích po skončení

Insolvenční návrh

- Náležitosti podle § 97 a násl. IZ, zejména § 103 IZ
- Označení
 - Navrhovatele
 - Dlužníka
 - Okolností, které osvědčují úpadek
 - Důkazů
- **§ 80a IZ:** osoby, kterým se podle zvláštního právního předpisu zřizuje **datová schránka bez žádosti**, činí podání včetně příloh v elektronické podobě do datové schránky soudu nebo v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem (u ostatních: listinná podoba s úředně ověřeným podpisem)
- **§ 390a IZ :** **podání návrhu na povolení oddlužení** společně s insolvenčním návrhem: podává advokát, notář, soudní exekutor, insolvenční správce nebo akreditovaná osoba –
 - výjimky
 - cena?
 - kdy dlužník platí za sepis návrhu?
 - Může podat **pouze dlužník**
- **Nedodržení formy podání/povinného zastoupení?** Zápis do rejstříku nejasných podání Nc, k podání se nepřihlíží, tedy žádný zápis do ins. rejstříku

Účinky zahájení insolvenčního řízení

- Účinky nastávají okamžikem zveřejnění v insolvenčním rejstříku - § 109 odst. 4 IZ
- **Účinky procesní** - § 109 odst. 1
 - Pohledávky nelze uplatnit žalobami, ale pouze jejich **přihlášením do insolvenčního řízení**
 - nepřihlašují se pohledávky, které nelze uplatnit v insolvenčním řízení (§ 170 IZ)
 - nepřihlašují se pohledávky za majetkovou podstatou
 - nepřihlašují se pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou
 - Výkon rozhodnutí nebo exekuci **lze zahájit a nařídit, nelze je však provést**
 - tedy výslovná přednost insolvenčního řízení před řízením exekucím
 - ochrana zahájeného insolvenčního řízení před exekucemi? Možné zneužití institutu?
 - výjimka pro pohledávky za podstatou/postavené na roveň – nutnost rozhodnutí insolvenčního soudu § 203 odst. 5 IZ
- Tyto účinky jsou zpravidla důvodem pro přerušování řízení nebo odklad exekuce.

- **Hmotněprávní účinky - § 111**

- Nerozhodne-li insolvenční soud jinak, je dlužník povinen **zdržet se od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, nakládání s majetkovou podstatou** a s majetkem, který do ní může náležet, pokud by mělo jít o podstatné změny ve skladbě, využití nebo určení tohoto majetku anebo o jeho nikoli zanedbatelné zmenšení.
- Peněžité závazky vzniklé před zahájením insolvenčního řízení je dlužník oprávněn plnit jen v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem.
- Porušení je stíháno **neúčinností právního jednání** - § 235 a násl. IZ, případně trestní odpovědnost.
- Nevztahuje na uspokojování pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim postavených naroveň (např. plnění vyživovací povinnosti).

Oddlužení - náležitosti návrhu na povolení oddlužení

- Než navštíví dlužník sepisovatele
 - a) Doklady o závazcích
 - b) Přehled příjmů za posledních 12 měsíců
 - c) Pracovní smlouvy, Rozhodnutí o důchodu
 - d) Seznam majetku (zejména nemovitosti LV, auto)
 - e) Rodné listy dětí a oddací list
 - f) Výpis z rejstříku trestu (dříve nepoctivý záměr, nyní okolnosti případu)

Povolení oddlužení - postup

1. Dlužník podá insolvenční návrh
2. Soud zjistí úpadek
3. Soud jmenuje insolvenčního správce
4. Soud povolí oddlužení a vyzve věřitele k podání přihlášek pohledávek
5. Jednání u insolvenčního správce, přezkum
6. Soud schválí oddlužení
7. Dlužník plní
8. Soud vezme na vědomí splnění oddlužení (případné osvobození)

Oddlužení – rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení

§ 395 odst. 1 IZ: Insolvenční soud **zamítne** návrh na povolení oddlužení, jestliže se zřetelem ke všem okolnostem lze důvodně předpokládat,

a) že jím je sledován nepoctivý záměr, nebo

b) že dlužník nebude schopen splácet v plné výši ani pohledávky podle § 168 odst. 2 písm. a) (tj. **hotové výdaje a odměna insolvenčního správce**), přičemž výše splátky ostatním věřitelům včetně věřitelů pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek postavených jim na roveň nesmí být nižší než tato pohledávka, a dále ani pohledávky podle § 169 odst. 1 písm. e) (tj. **pohledávky věřitelů na výživném ze zákona**) a § 390a odst. 5 (**odměna za sepis návrhu na povolení oddlužení**) -> **PODMÍNKA PRO VSTUP**

(x znění IZ do 31. 5. 2019: že hodnota plnění, které by při oddlužení obdrželi nezajištění věřitelé, bude nižší než 30 % jejich pohledávek, ledaže tito věřitelé s nižším plněním souhlasí.)

Kdy soud povolí oddlužení

Pravidlo 1+1

Pravidlo, dle kterého musí být dlužník po celou dobu oddlužení schopen hradit svým věřitelům minimálně stejnou částku, jakou činí hotové výdaje a odměna insolvenčního správce.

Bez výživného: 2.200 Kč měsíčně

S výživným: 2.200 Kč + běžné výživné +1/60
případného dlužného výživného

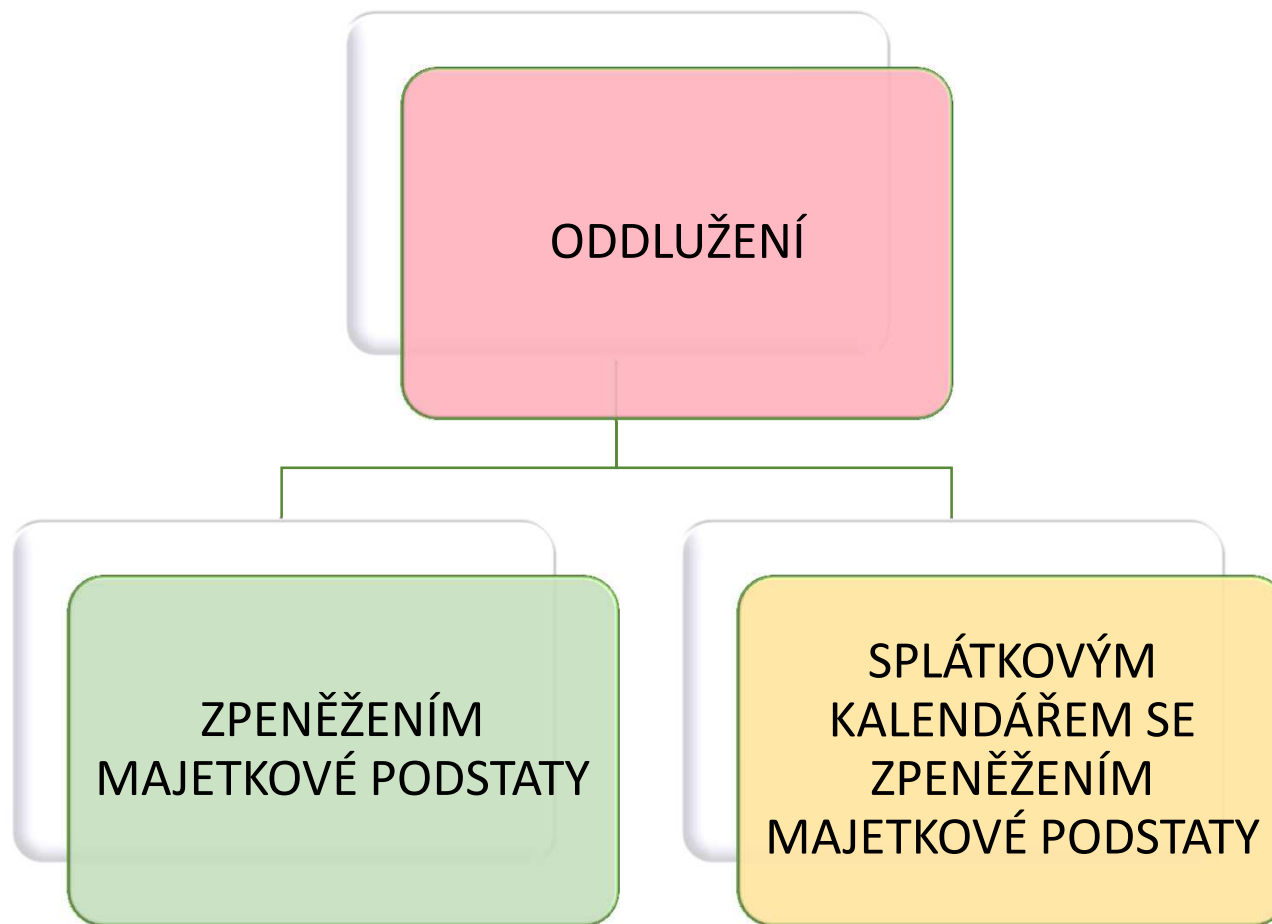
Kdy soud zamítne povolení oddlužení?

- Soud nově zamítne návrh na povolení oddlužení
 - dlužník vzal v posledních **třech měsících před podáním návrhu svůj předchozí návrh na povolení oddlužení zpět.**
 - Snaha o prevenci před zneužíváním insolvenčního práva, zejména před hrozící exekucí, resp. před realizací již nařízené dražby
 - Rovněž změna lhůty pro zveřejnění návrhu v rejstříku až 3 dny
 - V posledních **5ti letech** před podáním návrhu byl předchozí návrh dlužníka pravomocně zamítnut z důvodu, že jím byl sledován **nepoctivý záměr** nebo bylo ze shodného důvodu zrušeno
 - V posledních **10ti letech** před podáním návrhu bylo dlužníku pravomocným rozhodnutím **přiznáno osvobození.**
- Tj. opakované insolvenční návrhy
- Všechna tato přísná pravidla připouští výjimku zvláštního zřetele hodného.

Společný návrh manželů na povolení oddlužení

- Manželé mohou podat **společně i každý sám i pouze jeden**
- Společný návrh manželů na povolení oddlužení musí obsahovat výslovné **prohlášení** obou manželů, že souhlasí s tím, aby všechny jejich majetek byl pro účely schválení oddlužení považován za majetek ve společném jmění manželů; podpisy obou manželů u tohoto prohlášení musí být úředně ověřeny
- Manželé, kteří podali společný návrh na povolení oddlužení, mají po dobu trvání insolvenčního řízení **postavení nerozlučných společníků** a považují se za **jednoho dlužníka**
- Pro posouzení, zda jde o osoby oprávněné podat společný návrh manželů na povolení oddlužení, je rozhodné, **zda jde o manžele ke dni, kdy takový návrh dojde** insolvenčnímu soudu.
- **Proč je častější a výhodnější podávat společný návrh?**

Způsoby oddlužení

Pohledávky vzniklé v průběhu procesu oddlužení dlužníka

- Př. dlužné nájemné
- **§ 418 odst. 1 IZ:** Insolvenční soud schválené oddlužení zruší a současně rozhodne o způsobu řešení dlužníkovy úpadku konkursem, jestliže
 - a) dlužník neplní podstatné povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, nebo
 - b) v důsledku zaviněného jednání vznikl dlužníku po schválení oddlužení peněžitý závazek po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti, nebo
 - c) dlužník není v důsledku okolností, které zavinil, po dobu delší než 3 měsíce schopen splácet v plné výši ani pohledávky podle § 395 odst. 1 písm. b), jestliže vznikly po rozhodnutí o úpadku, anebo
 - d) to navrhne dlužník
- **418 odst. 2 IZ:** Má se za to, že dlužník zavinil vznik peněžitého závazku podle odstavce 1 písm. c), **byl-li k jeho vymožení vůči dlužníku nařízen výkon rozhodnutí nebo exekuce.**
- Ohledně pohledávky vzniklé poté, co bylo schváleno oddlužení je vhodné iniciovat **nalézací řízení.**
- Sankce: **zrušení schváleného oddlužení**

Kdy je oddlužení splněno?

PRAVIDLO A)

- pokud dlužník splatil nezajištěným věřitelům jejich pohledávky **v plné výši.**
- to bude naplněno jen, když z přihlášených nezajištěných pohledávek bude uhrazeno 100 % jejich přihlášené a zjištěné výše **včetně části pohledávek, která bude zařazena do kategorie podřízených pohledávek**

PRAVIDLO B)

- pokud dlužník v době **3 let** od schválení oddlužení splatil nezajištěným věřitelům **alespoň 60 % jejich pohledávek**

- bude přihlíženo k rozdělení nezajištěných pohledávek na nepodřízené a podřízené. Při posouzení, zda dlužník za 3 roky plnění splátkového kalendáře dosáhl hranice minimálně 60 % nezajištěných pohledávek, bude insolvenční správce zohledňovat **pouze sumu nepodřízených nezajištěných pohledávek.**

PRAVIDLO C)

- po dobu **5 let** od schválení oddlužení dlužníku nebylo oddlužení zrušeno a vynaložil **veškeré úsilí**, které po něm bylo možno spravedlivě požadovat, k uspokojení pohledávek svých věřitelů,
- když splatil **nezajištěným věřitelům alespoň 30 %** jejich pohledávek, soud bude předpokládat, že tuto povinnost neporušil,
- bude přihlíženo k rozdělení nezajištěných pohledávek na nepodřízené a podřízené,
- když **neuhradí věřitelům alespoň 30 %** pohledávek, bude oddlužení úspěšné, pokud **uhradí na nepodřízené nezajištěné pohledávky částku jako na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce**

Osoby zvlášť zranitelné

a) starobní důchodci

b) invalidní důchodci ve 2. a 3. stupni invalidity

U těchto osob je doba 5 let nahrazena dobou 3 let; zde už není žádná podmínka 30 %, prostě a jednoduše tyto skupiny dlužníků musí 3 roky **vynakládat veškeré úsilí a řádně plnit podmínky oddlužení.**

Oddlužení dětí

- Novela insolvenčního zákona platná od 1.10.2019 (zákon č. 230/2019 Sb.) usnadňuje oddlužení lidí, kterým vznikl dluh před jejich 18 narozeninami.
- **Lidé, kterým vznikly alespoň dvě třetiny dluhů včetně příslušenství před dovršením 18. roku života, mohou projít insolvenčním řízením ve zkrácené tříleté lhůtě bez nutnosti splatit pevně stanovený podíl pohledávek.**
- Podobně jako u seniorů se u „dluhů z dětství“ **stačí snažit o splácení po tři roky bez ohledu na to, kolik se dlužníkovi podaří zaplatit.**

Dělení pohledávek podle způsobu jejich uplatnění v IŘ

- **Pohledávky přednostní**
 - Pohledávky za majetkovou podstatou
 - Pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou
- **Pohledávky nepřednostní (ostatní)**
 - Pohledávky zajištěné
 - Pohledávky nezajištěné
 - Pohledávky podřízené
- **Pohledávky vyloučené ze způsobu řešení úpadku**

Přihláška pohledávky v praxi

- <https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR>
- Vždy kontrolovat, zda mám poslední verzi formuláře

Podřízené pohledávky – po novele 2019

- § 172 odst. 2 IZ
- Je-li způsobem řešení úpadku **oddlužení**, za podřízené pohledávky se s výjimkou pohledávek uvedených v § 170 považují také **úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení z pohledávek přihlášených věřitelů a smluvní pokuta sjednaná pro případ prodlení s plněním přihlášené pohledávky**, není-li taková smluvní pokuta dluhem z podnikání, ve výši, ve které v souhrnu převyšují výši jistiny přihlášené pohledávky k okamžiku jejího vzniku.

Které pohledávky jsou podřízené?

Novela v § 172 odst. 2 InsZ vyjmenovává tyto podřízené pohledávky:

- a) úroky z pohledávky přihlášeného věřitele,
- b) úroky z prodlení z pohledávky přihlášeného věřitele (*zákonný i smluvní, a to i když se jedná o dluh z podnikání, vč. úroku z prodlení dle § 252 daňového řádu*),
- c) poplatek z prodlení z pohledávky přihlášeného věřitele,
- d) smluvní pokuta sjednaná pro případ prodlení s plněním přihlášené pohledávky, není-li taková smluvní pokuta dluhem z podnikání,
a to **vše ve výši, ve které v souhrnu převyšují výši jistiny přihlášené pohledávky k okamžiku jejího vzniku („kvazipříslušenství“)** [=fikce **podřízenosti**], a dále vyjmenovává i (stejně jako v konkursu a reorganizaci):
- e) pohledávka, která má být podle smlouvy uspokojena až po uspokojení jiné pohledávky případně ostatních pohledávek dlužníka a
- f) pohledávka z podřízeného dluhopisu podle zvláštního právního předpisu

Jedná se o výčet taxativní.

Podřízenými pohledávkami ve smyslu § 172 odst. 2 věty druhé InsZ tak **nejsou**:

- a) penále dle § 2052 OZ (*např. § 18 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění či § 20 zákona o pojistném na sociálním zabezpečení*),
- b) smluvní pokuta sjednaná pro jiné porušení povinnosti, než je prodlení s plněním přihlášené pohledávky,
- c) smluvní pokuta sjednaná pro případ prodlení s plněním přihlášené pohledávky, je-li taková smluvní pokuta dluhem z podnikání, nebo
- d) náhrada nákladů řízení.

Modelový případ:

Dlužné nájemné		Úrok z prodlení	Podřízené (§ 172 odst. 2)	Nepodřízené Uspokojované
Období	Výše	<i>(hypotetická výše)</i>	Neuspokojované	
leden 2015	10 000,00 Kč	22 000,00 Kč	12 000,00 Kč	20 000,00 Kč
leden 2016	10 000,00 Kč	12 000,00 Kč	2 000,00 Kč	20 000,00 Kč
leden 2017	10 000,00 Kč	5 000,00 Kč	0,00 Kč	15 000,00 Kč
leden 2018	10 000,00 Kč	1 000,00 Kč	0,00 Kč	11 000,00 Kč
	40 000,00 Kč	40 000,00 Kč	14 000,00 Kč	66 000,00 Kč

Pohledávky vyloučené ze způsobu řešení úpadku - § 170 IZ

- a) úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení z pohledávek přihlášených věřitelů, vzniklých před rozhodnutím o úpadku, pokud přirostly až v době po tomto rozhodnutí,
- b) úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení z pohledávek věřitelů, které se staly splatné až po rozhodnutí o úpadku,
- c) pohledávky věřitelů z darovacích smluv (dlužník jakožto obdarovaný),
- d) mimosmluvní sankce postihující majetek dlužníka, s výjimkou penále za nezaplacení daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného za veřejné zdravotní pojištění, pokud povinnost zaplatit toto penále vznikla před rozhodnutím o úpadku,

NS 29 ICdo 113/2016 ze dne 19. 9. 2018: Pohledávka vzniklá před rozhodnutím o úpadku dlužníka a představovaná paušální částkou nákladů správního řízení ve smyslu ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu, jejíž výši určuje ustanovení § 6 odst. 1 vyhlášky, není mimosmluvní sankcí ve smyslu ustanovení § 170 písm. d) insolvenčního zákona, a je-li řádně a včas přihlášena, lze ji uspokojit v insolvenčním řízení vedeném na majetek dlužníka.

- e) smluvní pokuty, pokud právo na jejich uplatnění vzniklo až po rozhodnutí o úpadku,
- f) náklady účastníků řízení vzniklé jim účastí v insolvenčním řízení

Zajištěné pohledávky

- V dřívější terminologii „**pohledávky s právem na oddělené uspokojení**“
- Pohledávky zajištěné **majetkem, který náleží do majetkové podstaty**, a to jen
 - zástavním právem,
 - zadržovacím právem,
 - omezením převodu nemovitosti,
 - zajišťovacím převodem práva nebo
 - postoupením pohledávky k zajištění anebo
 - obdobným právem podle zahraniční právní úpravy.
- Uplatnění zajištěné pohledávky: § 166 IZ - **příhláškou** pohledávky, v níž se věřitel **musí dovolat svého zajištění, uvést okolnosti, které je osvědčují, a připojit listiny, které se toho týkají.**
- Uspokojení zajištěných věřitelů zásadně **ze zpeněžení věci, práva pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla jejich pohledávka zajištěna** → **zaniká zajištění pohledávky, i kdyby věřitel nepodal přihlášku.**
- Pro pořadí jejich uspokojení je rozhodující **doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění**, nedohodnou-li se zajištění věřitelé **písemně** jinak.
- Při zpeněžení je IZ vázán **pokyny zajištěného věřitele (1. v pořadí)** směřujícími ke zpeněžení.

Lhůta k podání přihlášky

- Od zahájení insolvenčního řízení do uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku - **§ 173 odst. 1 IZ**
 - **2 měsíce** - § 136 odst. 2 písm. d) IZ

- **Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4.9.2008, sp.zn. 29 NSCR 4/2008**

Lhůta k podání přihlášky je - v souladu s ustanovením § 57 odst. 3 o. s. ř. - lhůtou, k jejímuž zachování postačí, je-li přihláška **posledního dne lhůty odevzdána orgánu**, který má povinnost písemnost doručit insolvenčnímu soudu.

- K přihláškám, které jsou podány později, insolvenční soud **nepřihlíží** a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení **neuspokojují**

Nejčastější chyby při vyplňování přihlášky pohledávky

- Zasláno insolvenčnímu správci namísto insolvenčnímu soudu
- Chybný důvod vzniku
 - Faktura
- Jistina obsahuje příslušenství (do kdy se vyčíslí příslušenství?)
- Vykonatelná pohledávka je označena jako nevykonatelná a naopak
- Chybný výpočet úroků
- Pohledávka je v cizí měně
- Chybí přílohy
- Splatnost
- Přihlášení zajištění na základě chybného titulu (exekuční příkaz)
- Smluvní pokuta jako příslušenství

Děkuji za pozornost 😊

gregorova@kolumbuspm.cz